नेति स्वीयमपिवस्तुस्वस्यानधीनंप्राक्कर्मवशाद्भवतीत्यर्थः तत्रापिदृष्टसामर्थ्यवैकल्यमितिलोकायतमतमाशंक्याह कर्मणेति प्राकृतानांदेहात्मवादिनां कृतहानाकृताभ्यागमादिदोषदर्शिनांतुप्राक्कर्मैवप्रधानमितिभावः ॥ २२ ॥ एतदेववक्तुंजीवस्यनित्यत्वमाह यथेति ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ दशार्धतापंचत्वं ॥ २६ ॥ ननुकृतनाशोपिकृष्यादिफलेषुदृश्यतेऽतःकृतंकर्मनदेहांतरेनुवर्तिष्यतेदेहादन्यस्यात्मनोभावादित्याशंक्याह अन्योहीति भोजनफलवत्कृतस्यकर्मणःफलमपरिहार्यं यत्रतुसद्यःफलंनदृष्टंतत्रापिजन्मांतरेभविष्यतीत्यनुमेयं यत्रचाकृतमपिफलंनिधिलाभादिउपैति तत्रजन्मांतरीयंसाधनंकल्प्यमित्यर्थः ॥ २७ ॥ उत्पद्यतिजन्मांतरंलभते यतस्तैःप्राचीनैःकर्मभिर्भावितोरंजितः अतएवक्रममाणंप्रकृत्यश्रूयते तंविद्याकर्मणीसमन्वारभेतेपूर्वप्रज्ञाचेति तस्मात्स्वकृतमेवस्वयंभुंक्तेनत्वन्यकृतमन्योतोनास्ति

नकेचिदीशतेब्रह्मन्स्वयंग्राह्यस्यसत्तम ॥ कर्मणाप्राकृतानांवैइहसिद्धिःप्रदृश्यते ॥ २२ ॥ यथाश्रुतिरियंब्रह्मन्जीवःकिलसनातनः ॥ शरीरमध्रुवंलोकेसर्वेषांप्राणिनामिह ॥ २३ ॥ वध्यमानेशरीरेतुदेहनाशोभवत्युत ॥ जीवःसंक्रमतेन्यत्रकर्मबंधनिबंधनः ॥ २४ ॥ ब्राह्मणउवाच कथंकर्मविदांश्रेष्ठजीवोभवतिशाश्वतः ॥ एतदिच्छाम्यहंज्ञातुंतत्त्वेनवदतांवर ॥ २५ ॥ व्याधउवाच नजीवनाशोस्तिहिदेहभेदेमिथ्यैतदाहुर्म्रियतीतिमूढाः ॥ जीवस्तुदेहांतरितःप्रयातिदशार्धतैवास्यशरीरभेदः ॥ २६ ॥ अन्योहिनाश्नातिकृतंहिकर्ममनुष्यलोकेमनुजस्यकश्चित् ॥ यत्तेनकिंचिद्धिकृतंहिकर्मतदश्नुतेनास्तिकृतस्यनाशः ॥ २७ ॥ सुपुण्यशीलाहिभवंतिपुण्यानराधमाःपापकृतोभवंति ॥ नरोनुयातस्त्विहकर्मभिःस्वैस्ततःसमुत्पद्यतिभावितस्तैः ॥ २८ ॥ ब्राह्मणउवाच कथंसभवतेयोनौकथंवापुण्यपापयोः ॥ जातीःपुण्यास्त्वपुण्याश्चकथंगच्छतिसत्तम ॥ २९ ॥ व्याधउवाच गर्भाधानसमायुक्तंकर्मेदंसंप्रदृश्यते ॥ समासेनतुतेक्षिप्रंप्रवक्ष्यामिद्विजोत्तम ॥ ३० ॥ यथासंभृतसंभारःपुनरेवप्रजायते ॥ शुभकृच्छुभयोनीषुपापकृत्पापयोनिषु ॥ ३१ ॥

कृतस्यनाशइत्युक्तं ॥ २८ ॥ २९ ॥ एवंस्थूलशरीरादन्यत्वमात्मनःप्रसाध्यलिंगशरीरादपिव्यतिरेकंसाधयितुंवैराग्योत्पत्त्यर्थंजन्मादीनांदुःखरूपत्वमाहगर्भेत्यादिना गर्भाधानेनपिंडोत्पत्तिप्रकाशकेनयंथेनएतत्सर्वंसमायुक्तंसमाहितं तदेवसंक्षिप्याह इदंयत्संप्रदृश्यतेस्थूलदेहादिघटांतंतत्सर्वंकर्मैवेति अयमर्थः म्रियमाणोजंतुर्विद्याकर्मपूर्वप्रज्ञाभिः पंचप्राणमनोबुद्धिदशेंद्रियरूपसप्तदशकात्मकेनलिंगेनइतउक्रम्ययथाकर्मस्वर्गंनरकंवागत्वातत्रभोगान्भुक्त्वाकर्मशेषेणदृष्टिद्वारेणपुनर्बीजभावंप्राप्यशुक्रशोणितरूपेणपरिणमते बीजेपुनर्लिंगशरीरेणाविश्यतैरेवपूर्वैर्विद्यादिसंस्कारैर्युक्तोजायते तत्केनकर्मणाकुत्रजायतइत्येतत्प्रवक्ष्यामीत्यर्थः ॥ ३० ॥ संभृताःसंभाराःकर्मबीजानियेन ॥ ३१ ॥

Digitized by Google